

بررسی خسارات اقتصادی ناشی از تلفات سندرم تلفات نوزادان و بچه ماهیان قزل آلاهی رنگین کمان (*Oncorhynchus mykiss*) در مراکز تکثیر برخی استانهای کشور

سید جلیل ذریه زهرا، علی فرزانه

مرکز تحقیقات ماهیان سرد آبی کشور

پست الکترونیکی مسئول مقاله: zorrieh@yahoo.com

طی سالیان اخیر، در میان نوزادان و بچه ماهیان قزل آلاهی رنگین کمان در نقاط مختلف جهان مرگ و میرهای قابل توجهی گزارش گردیده است. این عارضه به عنوان سندرم مرگ و میر نوزادان قزل آلاهی رنگین کمان نامگذاری شده است که میزان تلفات به ۶۰-۵۰ درصد نیز میرسد. این سندرم یک عفونت سپتی سمیک می باشد که مسبب تلفات اقتصادی شدید در صنعت پرورش قزل آلا به خصوص در اروپا بوده است. علائم بالینی سندرم شامل بیرون زدگی چشم، تورم معوطه شکمی، تیره شدن پوشش بدن، قرمز شدن ناحیه مخرج و عوارض عصبی است. ضایعات داخلی شامل بزرگ شدن طحال و نکروز هموراژیک در عضلات و احشاء است. چنین ضایعاتی نشان دهنده یک عارضه سپتی سمیک می باشد. عوارض مشابه این سندرم در اکوسیستم های مختلف ماهیان سردآبی در جهان گزارش شده که به نامهای مختلف در منابع علمی از آن یاد شده است. از جمله: سندرم تلفات زودرس Early Mortality Syndrome، که این سندرم از اهمیت خاصی در کشورهای دنیا برخوردار بوده و گونه های مختلفی از آزاد ماهیان را مبتلا نموده است. طی سالهای ۱۹۹۲-۱۹۶۸ میلادی میزان تلفات از ۳۰-۲۰ درصد در میان نوزادان آزاد ماهیان متغیر بوده ولی در ژانویه ۱۹۹۳ میزان تلفات در میان ماهی آزاد گونه coho در آمریکا به میزان ۹۰-۶۰ درصد نیز رسید. در ایران نیز براساس گزارشات دریافتی از استانها به شیلات ایران در سال ۱۳۸۱ تعداد ۵۸/۳۴۵/۹۰۰ قطعه از کل تولیدات بچه ماهیان معادل ۴۹ درصد بر اثر عوامل مختلف تلف شده اند. در سال ۱۳۸۱ اگر میزان ارزش ریالی هر بچه ماهی قابل عرضه به بازار را به طور متوسط سیصدریال فرض کنیم میزان خسارات حاصله بهمراکز تکثیر ماهیان سردآبی کشور به شرح ذیل بوده است: ریال $۱۷/۵۰۳/۷۷۰/۰۰۰ = ۵۸۳۴۵۹۰۰ \times$ ۳۰ در سال های اخیر میزان وقوع تلفات بچه ماهیان در برخی استان ها به میزان ۹۵٪ نیز رسید. براساس آمار شیلات ایران در سال ۱۳۸۲ از میزان ۲۳ میلیون بچه ماهی تولیدی در استان چهارمحال بختیاری، قریب ۲۱ میلیون بچه ماهی تلف گردید. همچنین در این سال در استان مازندران از میزان ۲۳ میلیون بچه ماهی تولیدی، تعداد ۱۲ میلیون بچه ماهی معادل ۵۲/۱۷٪ تلف گردیدند.

کلمات کلیدی: ماهی قزل آلاهی رنگین کمان، سندرم تلفات نوزادان و بچه ماهیان، مراکز تکثیر، خسارات اقتصادی